

Sygn. akt XV Ca 1673/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSO Joanna Andrzejak-Kruk

SSR del. Barbara Dolata

Protokolant: st. prot. sąd. Aneta Sawka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa Powiatu (...)

przeciwko I. N.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wolsztynie

z dnia 9 września 2015 r.

sygn. akt I C 116/15

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Poznań- Stare Miasto w Poznaniu – Wydział IX Gospodarczy, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Joanna Andrzejak-Kruk Krzysztof Godlewski Barbara Dolata

UZASADNIENIE

Powód Powiat (...), wniósł do Sądu Rejonowego w Wolsztynie pozew przeciwko I. N. z żądaniem zasądzenia kwoty 52.500 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 32.500 zł od dnia 17.11.2005 r. do dnia zapłaty i od kwoty 20.000 zł od dnia 12.07.2006 r. do dnia zapłaty oraz z żądaniem zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazano, że postanowieniem z dnia 27.01.2009 r. Sądu Rejonowego w P. w sprawie XI (...) została ogłoszona upadłość (...) Sp. z o.o. z siedzibą w N.. Powód zgłosił w trakcie postępowania upadłościowego swoje wierzytelności w stosunku do upadłego wynikające z niewywiązania się z warunków pożyczki udzielonych z funduszy Powiatowego Urzędu Pracy. Syndyk dokonał całkowitej likwidacji majątku masy upadłości, ale wierzytelności powoda nie zostały zaspokojone. Zarząd (...) sp. z o.o. był jednoosobowy - stanowił go pozwany I. N..

Powód wskazał, że pozwany nie złożył we właściwym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości i w związku z tym ponosi odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę na podstawie art. 21 ust. 3 prawa upadłościowego i naprawczego. Roszczenie swoje powód oparł na treści art. 299 § 1 kodeksu spółek handlowych.

W dniu 31.03.2014 r. Sąd Rejonowy w Wolsztynie wydał nakaz zapłaty uwzględniający w całości roszczenie powoda.

Pozwany I. N. wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty domagając się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda kosztów procesu (w tym kosztów zastępstwa procesowego).

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany podniósł w szczególności, iż nie zostały spełnione przesłanki uzasadniające zasądzenie roszczenia w świetle art. 299 ust. 1 ksh, bowiem powód nie wykazał, aby posiadał jakikolwiek tytuł egzekucyjny wobec pozwanego i nie została wykazana bezskuteczność egzekucji. Treść art. 299 ust. 1 nie może być przy tym wiązana ze szkodą z art. 21 ust. 3 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze.

Pozwany wskazał, że bezzasadne są twierdzenia, że powód zgłosił wniosek o upadłość w terminie późniejszym niż wskazany w art. 21 ust. 1 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze. Nadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia na tle art. 21 ust. 3 w zw. z art. 442 § 1 kodeksu cywilnego. Pozwany zakwestionował nadto samą wiarygodność powoda. Podniósł wreszcie brak legitymacji czynnej powoda.

Wyrokiem z dnia 9 września 2015 roku, Sąd Rejonowy w Wolsztynie oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł tytułem kosztów procesu (kosztów zastępstwa procesowego).

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 06.09.2005 r. pomiędzy Starostą (...) reprezentowanym przez (...) Powiatowego Urzędu Pracy w W. a (...) Sp. z o.o. N." zawarta została umowa (...) w sprawie refundacji pracodawcy kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

W dniu 16.05.2006r. pomiędzy Starostą (...), reprezentowanym przez (...) Powiatowego Urzędu Pracy w W. a (...) Sp. z o.o. N." zawarta została umowa (...) w sprawie refundacji pracodawcy kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego. Obie te umowy zostały wypowiedziane przez (...) Powiatowego Urzędu Pracy w W. z dniem 12.02.2009 r. W wypowiedzeniach wskazano, iż następują one „z powodu niedotrzymania warunków umowy tj. nie utrzymania przez okres dwóch lat utworzonych stanowisk pracy”. W związku z tym (...) Sp. z o.o. została wezwana do zwrotu odpowiednio kwot: 32.500 zł i 20.000 zł.

W dniu 14.04.2008 r. dłużnik (...) sp. z o.o. w N. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości z opcją likwidacyjną, wskazując, iż nie reguluje swoich wymagalnych zobowiązań (później wniosek taki złożył również (...)S.A.).

Postanowieniem z dnia (...) w sprawie XI (...) Sąd Rejonowy (...) w P. (...) ogłosił upadłość dłużnika (...) sp. z o.o. w N. obejmującą likwidację majątku dłużnika (z wezwaniem wierzycieli do zgłaszania wierzytelności do upadłego). Wcześniej, w sprawozdaniu z dnia 16.06.2008r. tymczasowego nadzorca sądowego, stan majątku spółki określony został jako bardzo dobry, a możliwości sprzedaży przedsiębiorstwa upadłego w całości „realne” (przy tym stwierdzenia te stanowiły tylko jeden z elementów sprawozdania).

Sąd Rejonowy wskazał również, że wierzytelność Starosty (...) - Powiatowego Urzędu Pracy w W. wpisana została na listę wierzytelności Syndyka Masy Upadłości (...) sp. z o.o. Postanowieniem z dnia 17.10.2011 r. Sąd Rejonowy (...) w P. (...)w sprawie (...)zatwierdził sprawozdanie rachunkowe syndyka masy upadłości za okres 01.08.2011- 30.09.2011 oraz zatwierdził ostateczne sprawozdanie rachunkowe syndyka upadłości. Powód nie otrzymał kwoty dochodzonej w niniejszej sprawie z przyczyn stronie powodowej nieznanych.

Powyższe ustalenia faktyczne doprowadziły Sąd Rejonowy do następujących rozważań i wniosków:

Sąd Rejonowy wskazał, że jako wyłączną podstawę swojego roszczenia strona powodowa wskazała art. 299 § 1 ksh. Art. 299§1 ksh stanowi natomiast, że jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

Sąd Rejonowy podniósł, że generalnie dla uznania powództwa, w doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, iż powód w postępowaniu określonym w art. 299 ksh ma legitymować się tytułem egzekucyjnym przeciwko spółce, a nawet tytułem wykonawczym - chodzi bowiem o to, że wierzyciel dochodzący wykonania zobowiązania spółki od członków jej zarządu musi mieć potencjalną zdolność do prowadzenia egzekucji (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13.12.2006r. w sprawie (...)). Jedyne jako wyjątek przyjmuje się sytuację, gdy uzyskanie takiego tytułu jest niemożliwe z uwagi na utratę bytu prawnego spółki wskutek wykreślenia jej z rejestru (por. powołane wcześniej uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13.12.2006 r. w sprawie (...)).

Ponadto dowiedzenie istnienia stanu bezskuteczności egzekucji należy w świetle art. 6 k.c. do powoda.

Sąd Rejonowy stwierdził, że w niniejszej sprawie powód nie dysponował tytułem egzekucyjnym przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w N.. Równocześnie pozwany kwestionował samą wierzytelność. W związku z tym powód powinien, zdaniem Sądu, wykazać w pierwszej kolejności istnienie wierzytelności, której wyegzekwowanie byłoby niemożliwe.

Sąd Rejonowy wskazał, że w rozpatrywanej sprawie stan faktyczny został oparty na okolicznościach bezspornych oraz dokumentach z akt sądowych - nie budzących żadnych wątpliwości, co do ich wiarygodności, jako tworzonych przez bezstronny organ wymiaru sprawiedliwości na potrzeby konkretnego innego postępowania.

Sąd Rejonowy stwierdził również, że strona powodowa nie powołała jednak żadnych dowodów na okoliczność wykazania istnienia wierzytelności. Wskazał, że bezsporna była wprawdzie treść umów, która stanowiła źródło roszczeń powoda, jednak niedochowanie warunków umowy było poparte tylko jednostronnymi oświadczeniami powoda (wypowiedzenia). Powód przedłożył wprawdzie fragment listy wierzytelności syndyka, jednakże w formie zwykłej kopii - przy tym lista wierzytelności w tym kształcie nie musiała być ostateczna (istnieje możliwość wniesienia sprzeciwu - art. 256 ustawy z dnia 28.02.2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze oraz istnieją przepisy dotyczące zatwierdzenia, sprostowania i uzupełnienia listy wierzytelności - rozdział 3 ustawy z dnia 28.02.2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze). Ponadto nie można przyjmować, że samo ogłoszenie upadłości spółki świadczy o bezskuteczności egzekucji - por. wyrok SN z dnia 25.03.2015r. w sprawie (...). Pozwany wskazał, iż nie wiadomo mu, czy wierzytelność powoda nie została uwzględniona lub czy była uwzględniona, lecz nie wypłacona z jakiegoś powodu - powód nie potrafił się do tego ustosunkować (k. 70), a więc w ocenie Sądu tym bardziej nie sposób uznać za wykazaną taką czy inną okoliczność.

Sąd Rejonowy podniósł również, że strona powodowa miała określony termin (k. 70) na wskazanie konkretnych dokumentów z akt postępowania upadłościowego, które to dokumenty mogłyby rozwiać wszelkie wątpliwości, jednakże, pomimo upływu 9 miesięcy (co było spowodowane chorobą sędziego), pełnomocnik powoda nie był w stanie ostatecznie wskazać takich dokumentów (k. 93).

Wobec powyższego powództwo ulegało - w oparciu o powołane przepisy - oddaleniu z uwagi na nieudowodnienie wszystkich okoliczności warunkujących uwzględnienie roszczenia.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od wyroku złożył powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżając orzeczenie w całości, wnosząc o zmianę zaskarżonego orzeczenia, ewentualnie o przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Wolsztynie do ponownego rozpatrzenia, a także rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

Pełnomocnik skarżącego podniósł zarzut naruszenia art. 217 § 1, art. 227 i 232 k.p.c., wyrażającego się w przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sposób nieprawidłowy tj. z uwagi na pominięcie w całości zebranego materiału: wyjaśnień informacyjnych stron, oświadczeń stron oraz akt sprawy Sądu Rejonowego w P. sygn. akt (...).

Pełnomocnik skarżącego zarzucił również, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie spełnia wymagań zawartych w art. 328 § 2 k.p.c.

W uzasadnieniu wskazano, że powód nie mógł uzyskać tytułu wykonawczego, gdyż pozwany w czasie, gdy powód chciał skierować przeciwko pozwanej (...) Sp. z o.o. pozew o zapłatę znajdował się już w postępowaniu upadłościowym. Powód mógł więc tylko zgłosić wierzytelność sędziemu - komisarzowi prowadzącemu postępowanie upadłościowe. Taką wierzytelność powód zgłosił. Wierzytelność powoda została przyjęta. Powód nie został uwzględniony w ostatecznym planie podziału funduszy masy upadłości.

Skarżący wskazał, że wszystkie te fakty są udowodnione w aktach sprawy sygn. akt (...) Sądu Rejonowego (...) w P., którymi Sąd dysponował w niniejszej sprawie i które zostały przedstawione jako dowód w sprawie.

Skarżący wskazał również, że zwracał się do w/w Sądu o doręczenie kserokopii ostatecznego planu podziału funduszy masy upadłości, jednakże otrzymał odpowiedź, że taki plan może otrzymać dopiero po zwrocie tych akt z Sądu Rejonowego w Wolsztynie.

W **odpowiedzi na apelację**, pozwany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (kosztów zastępstwa prawnego).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się celowa i przyczyniła się do uchylecia zaskarżonego wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu (...) w P. – (...).

Na wstępie należy wskazać, że dochodzone przez powoda roszczenie (przy wartości przedmiotu sporu 52.500 zł) znajdowało podstawę prawną w art. 299 ksh.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U.2015.127 j.t.) rozpoznawanie spraw gospodarczych powierza się sądom rejonowym i sądom okręgowym, w których tworzy się odrębne jednostki organizacyjne (sądy gospodarcze).

Stosownie do art. 2 ust. 2 pkt 2) ww. ustawy sprawami gospodarczymi są sprawy dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291-300 i art. 479-490 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1030, z późn. zm.).

Z uwagi na powyższe, właściwym funkcjonalnie do rozpoznania sprawy był (...) Sąd Rejonowy (...) w P.. Z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy, co zostanie omówione poniżej, Sąd Okręgowy uchylając zaskarżony wyrok, przekazał sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi.

Stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że powód nie dysponował tytułem egzekucyjnym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w N..

Powód podnosił w toku postępowania przed Sądem I instancji, że dysponuje wierzytelnością przeciwko spółce, która została wciągnięta na listę wierzytelności w toku postępowania upadłościowego, zaś Sąd Rejonowy nie zbadał należycie tej okoliczności. Należy stwierdzić, że choć Sąd Rejonowy oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z akt postępowania upadłościowego, to jednak strona powodowa złożyła listę wierzytelności podpisaną przez syndyka (k. 67-68), na którą zostały wpisane sporne wierzytelności. Pozwany nie twierdził, że ta lista wierzytelności została zmodyfikowana, ani tym bardziej nie przedstawił żadnego dowodu, który wskazywałby na to, że lista ta została zmieniona w zakresie wierzytelności dochodzonych w przedmiotowej sprawie.

Zgodnie z art. 264 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (Dz.U.2015.233 j.t.) po zakończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego-komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu.

Należało wobec powyższego przyjąć, że powód jest w stanie przedstawić tytuł egzekucyjny przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w N. w zakresie wierzytelności dochodzonych w niniejszym postępowaniu.

Sąd Okręgowy stwierdza, że nie budzi wątpliwości w realiach niniejszej sprawy „bezskuteczność egzekucji” w rozumieniu art. 299 ksh, która oznacza niebudzącą wątpliwości nieściągalność wierzytelności od samej spółki tj. stan, w którym z okoliczności sprawy wynika niezbicie, że spółka nie ma majątku, z którego wierzyciel mógłby ściągnąć swoją wierzytelność. Niewątpliwie wykreślenie spółki z Krajowego Rejestru Sądowego na skutek ukończenia upadłości likwidacyjnej jest takim stanem, co miało miejsce w odniesieniu do (...) sp. z o.o. z siedzibą w N..

Wobec powyższego, po przedstawieniu przez powoda tytułu egzekucyjnego w opisanej wyżej formie, jedyną kwestią wymagającą rozważania przy ponownym rozpoznaniu sprawy, która do tej pory nie była przedmiotem analizy Sądu I instancji, jest ustalenie czy istnieje tzw. przesłanka egzoneracyjna, a zatem czy członek zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w N. wykazał, że złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki we właściwym czasie. Należy przy tym podkreślić, że wbrew twierdzeniom pozwanego okoliczność tę musi udowodnić członek zarządu spółki, a zatem pozwany w niniejszej sprawie, a nie powód, co jednoznacznie wynika z art. 299 § 2 k.s.h.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zbada również zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego.

Stwierdzić należy, że błędne przesłanki, którymi kierował się Sąd Rejonowy oddalając powództwo spowodowały, że Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy, nie zbadał bowiem w ogóle czy pozwany we właściwym czasie zgłosił wniosek o ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. z siedzibą w N..

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Stosownie do treści art. 108 § 2 k.p.c. Sądowi Rejonowemu pozostawiono rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO Joanna Andrzejak - Kruk SSO Krzysztof Godlewski SSR del. Barbara Dolata